

blandt andet ham, der en af de Dage, som jeg før omtalte, truede de franske Radikale, som modsatte sig Forholdstal af politiske Grunde, med, at de skulde blive fejede bort fra Valgkredsene, hvis de vovede at modsætte sig Forholdstalsvalg.

Naar jeg nu altsaa vender mig til England, skal jeg gøre opmærksom paa, at det dér er de liberale Politikere, altsaa Venstrepolitikere — hvis man vil bruge det Navn, for Partinavne passe ikke fra Land til Land —, der føre en paa dette Punkt, og de have bragt Stemningen ret vidt for Sagen. Det er nu netop i disse Dage et Aar siden, at de henvendte sig til Premierminister Asquith i en Deputation for at anmode ham om at ned sætte en Kommission til at overveje Gennemførelse af Forholdstalsvalg i England. Den engelske Premierminister sagde til Deputationen, at han havde modtaget Deputationer i Mængde, men neppe nogen Sinde nogen, der havde den Vægt som denne, og han skyldte den Hensyn, ikke alene, fordi det var hans egne Partifæller, men ogsaa, fordi Sagen i sig selv var af saa overordentlig stor Betydning. I stærke Ord, som jeg ikke skal gentage ordret, udtalte han sig mod de højst uheldige Mangler, der klæbe ved det engelske Valgsystem, der ligesom hos os har Enmandskredse. Han talte om, hvordan han af egen Erfaring kendte de Ulykker, det førte med sig, og han sluttede sig i høj Grad til Deputationen med Hensyn til at faa den engelske Valgmetode gjort mere retfærdig. Saa var han naturligvis som Konseilspræsident mere forsigtig mod Slutningen og sagde, at selvfølgelig ønskede han ikke at tage bestemt Parti lige straks, men at Kommissionen først maatte undersøge det Materiale, der forelaa. Det er en Blaabog indsamlet af den engelske Regering over Forholdstalsvalgets Udbredelse og Fordeling rundt omkring i de forskellige Lande. Konseilspræsident Asquith bebudede Fremlæggelsen af et Valgreformforslag i den nærmeste Tid i England, jeg tror i den samme Samling, hvori man var, da han talte. Det kan jo være, at det meget andet, den engelske Konseilspræsident er inde i for Øjeblikket, har bragt ham til at opgive Valgreformforslaget, men Bevægelsen er altsaa fremme i England.

Vort principielle Standpunkt er altsaa det — og det vil neppe nogen Veltalenhed kunne bringe os bort fra —, at vi ville fastholde Forholdstalsvalg. Kan det ikke gennemføres, bliver Spørgsmaalet, om man skal gaa ind paa et eller andet Surrogat derfor. Jeg og hele vor lille Gruppe have kun lidt Lyst dertil, men det er muligt, at et slikt Surrogat kunde blive vedtaget uden os, saa maa vi jo finde os deri; forhindre det kunne vi ikke. Men vi kunne ikke være med dertil, medmindre der skulde blive knyttet en saa bestemt Midlertidighedsbestemmelse dertil, at man var sikker paa, at dette Surrogat ikke blev noget varigt og ikke kom til at udelukke det, vi principielt ønske, nemlig Forholdstalsvalgmaadens Gennemførelse.

Til sidst ønsker jeg at berøre et Emne, som er berørt fra flere Sider, det Emne, som hedder Parlamentarisme. Der er blevet talt om, at man nu har gennemført Parlamentarismen særlig ved de Mistillidsvota, som bleve vedtagne forleden Dag, og der er blevet talt om Højres Stilling dertil. Jeg skal ikke gøre noget vidtløftigt ud af disse Spørgsmaal, men jeg vil med Hensyn til Højres Stilling sige, at naar man har fejlet det af med at sige, at Højre i og for sig maa være imod Parlamentarismen, behøver det ikke paa nogen Maade at være Tilfældet. For mit eget Vedkommende maa jeg sige, at jeg ikke alene nu, men saa langt tilbage, som jeg har befattet mig med Politik — som Højreleder og som Formand for en konservativ Klub o. s. v. —, har højlydt erklæret mig for en Tilhænger af Parlamentarismen. Men et er, hvad Parlamentarismen betyder, og et andet er Maaden, hvorpaa denne Parlamentarisme skal gennemføres. Naar jeg taler om disse Ting her, er det, fordi jeg ikke betragter det som aldeles spildt at anvende et Par Minutter af Tingets Tid paa at gøre opmærksom paa, hvorledes den Retning, jeg tilhører, tænker om disse Forhold. Vi skulle jo dog arbejde sammen, og det letter Samarbejdet, om man i det mindste forstaar hinandens Standpunkter.

Den Opfattelse, at Højre skulde være disse ganske umedgørlige Modstandere af Parlamentarismen, er aabenbart skabt under den store politiske Kamp, der ganske